

MUZIEK VOOR IEDEREEN

Stichting Philomela zet muziek in om mensen met elkaar te verbinden

We hebben al vaker aandacht besteed aan Philomela, al was het maar omdat de stichting ons nauw aan het hart ligt. Wat is er mooier dan kinderen kennis laten maken met muziek of (dementerende) ouderen mee te nemen naar hun kindertijd door samen liedjes uit hun tijd te zingen en muziek te maken. En wat te denken van muziek maken met kinderen die oorlog en onderdrukking zijn ontvlucht? Door samen te zingen, leren zij veel sneller de Nederlandse taal. Het is dus logisch dat Hemubo en Hillen & Roosen ook dit jaar Stichting Philomela sponsoren.

Klassiek in de Zomer

Twee jaar geleden begon Philomela met 'Klassiek in de Zomer', afgekort KidZ, om jonge kinderen kennis te laten maken met muziek. En, nog bijzonderder, na een interactief concert mogen de kinderen zelf het instrument ter hand nemen en krijgen ze een workshop. Deze zomer staan de viool, percussie en de stem ofwel zang centraal. De twee voorgaande jaren waren een daverend succes. Het is dus tijd voor uw verslaggever en fotograaf om af te reizen naar hartje Jordaan, naar de Noorderspeeltuin om precies te zijn. Daar is vanmiddag een gratis concert in het kader van de KidZ; 'Klassiek in de Zomer', het instrument in de hoofdrol: de viool.

We ontmoeten daar Rianna Wilckens, Melissa Ussery en Ernst Munneke. Op deze bloedhete dag tel ik al zeker 25 kinderen die nieuwsgierig komen kijken wat er aan de hand is. Waarom staan er stoeltjes opgesteld en zijn er twee violisten (Rianna en Melissa) en een toetsenist (Ernst) aanwezig in 'hun' speeltuin?

De kinderen, tussen de vier en dertien jaar oud, schat ik, nemen plaats. De wat meer verlegen kinderen nemen de achterste stoelen, de kinderen die zeker niets willen missen kruipen helemaal naar voren. De toetsenist begint met een stuk van Bach, al snel speelt Melissa prachtig mee op haar viool. De kinderen worden uitgenodigd mee te dansen op de

muziek. Sommige kinderen gaan staan en bewegen nog wat onwennig heen en weer. Ik ben om eerlijk te zeggen ontroerd, zo'n mooi miniconcert op deze plek – en we staan pas aan het begin. Het tweede stuk wordt ingezet, Mozart. "Horen jullie het verschil?" vraagt toetsenist Ernst. Dit stuk is droeviger. Hij componeerde het toen zijn mama net was overleden. Er wordt muziek van een derde componist ingezet; Béla Bartók. "Dit is weer totaal iets anders, hè?!"

Dan spelen Melissa en Ernst zes stukken folklore van verschillende componisten. De kinderen kijken vol verwondering naar het concert. En dan mogen ze zelf aan de bak. Kom maar naar voren. Rianna zet een rode clownsneus op: "Stellen jullie je eens voor dat we in het circus zijn. En we willen met z'n allen viool spelen. Ik heb tien violen voor jullie meegenomen, tel maar mee." De kinderen schreeuwen om het hardst in koor: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8... er zijn er twee kwijt. De kinderen schieten uit hun stoel en rennen door de speeltuin. Snel worden de twee ontbrekende violen gevonden. We kunnen beginnen. Kom maar naar voren! Maak de vioolkoffers maar open. Wat zit er allemaal in?

Er volgt een workshop over de viool. Dat de strijkstok van paardenhaar wordt gemaakt, dat je de viool tussen nek en schouders kunt klemmen en dat je ook met je vingers de viool kunt bespelen. Alle kinderen komen aan de beurt om wat tonen te laten horen. Ze vinden het allemaal prachtig, er is zelfs een jongen die talent heeft. Na het samenspel mogen de kinderen de viool zelf opruimen en komt er nog een

Rianna Wilckens
(Stichting Philomela)

slotconcert. Groot applaus volgt.

De jongen met talent zegt tegen zijn moeder: "Mama, mag ik ook op viool?"

Verwondering en verbinding creëren

Rianna is docent muziek op een middelbare school in Amstelveen. Ze heeft de muziekopleiding aan het conservatorium in Groningen gedaan en speelt zelf begenadigd viool. Sinds maart van dit jaar is ze projectleider bij Philomela en in die hoedanigheid organiseert zij voor het eerst KidZ. Ze kreeg van haar moeder de vacature doorgestuurd. Al was het op vrijwillige basis, ze kon de kans niet laten liggen. Alles kwam hier samen: haar tweede naam – Philomena (een letter verschil) – en haar passie om kinderen meer te leren over muziek én iets goeds te doen voor de buurt. Die combinatie sprak haar enorm aan.

Rianna: "Vanwege de verregaande digitalisering is het ontzettend belangrijk voor kinderen iets met muziek te doen. Kinderen zitten al zo jong constant op die telefoon. Terwijl ik denk: hoe kan je verwondering en verbinding creëren? Duidelijk niet door die telefoon, lijkt mij.

Ik wil kinderen op een speelse manier kennis laten maken met muziek. KidZ vindt ook regelmatig letterlijk plaats in een speeltuin, dus als de kinderen even weg willen van het concert, kunnen ze spelen. Het is dus heel los en niet streng, waarmee je het averechtse effect zou bereiken."

Merel: "Het is mijn wens dat als we dadelijk in een buurt aan het spelen zijn, de ramen van de bewoners opengaan en dat iedereen kan meegenieten. Daardoor ontstaat er ook weer meer verbinding in de buurt. Ons project 'Jonge Zwaluwen' is ook een goed voorbeeld van hoe je op verschillende manieren muziek in kunt zetten voor kinderen én ouderen. Hier komt eigenlijk alles samen waar de Stichting Philomela voor staat."

Het publiek luistert naar Melissa en Ernst

Zoeken naar de ontbrekende vioolkoffers

Merel vervolgt: “Jonge Zwaluwen is een speciaal voor kinderen met een migratieachtergrond ontwikkeld programma. Op diverse scholen in Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Zaandam krijgen deze kinderen een extra uur les per week om de Nederlandse taal machtig te worden. Wij doen dat door het geven van muziekles. En dan is het verhaal nog niet af; de kinderen geven vervolgens een concert in het seniorencomplex in de buurt van de school. Hier ontstaat de magie. De kinderen, vaak met trauma’s, voelen zich stoer en gezien op het podium, de ouderen krijgen de aandacht die ze verdienen. Het zal niet de eerste keer zijn dat iemand uit het verzorgingshuis tegen een van de kinderen zegt wel hun opa of oma te willen zijn. Omdat we altijd zoeken naar een bejaardentehuis in de buurt van de school, merken we dat er meer contact komt tussen de kinderen en de ouderen.”

Natalie Gluschke, muziekdocent, afgestudeerd aan het conservatorium van Amsterdam richting ‘community music’: ‘hoe kun je muziek inzetten voor verscheidene doelen’ is een van de docenten die les geeft in het kader van het project Jonge Zwaluwen: “Muziek wordt ingezet voor ondersteuning van taalontwikkeling maar daarnaast ook voor sociale doelen zoals zelfverzekerder worden, jezelf laten horen en je plek innemen. Daarnaast worden sociale vaardigheden zoals naar elkaar luisteren en elkaar muzikaal de ruimte geven versterkt. Ik vind het een heel mooi project.”

Nieuwkomerskinderen volgen het eerste jaar in Nederland een zogenoemde “schakelklas”. Merel: “In Amsterdam zijn deze klassen onderdeel van de basisscholen. De meeste basisscholen gebruiken de methode ‘Wereld vol woorden’ of ‘Mondeling Nederlands Nieuw’ voor het aanleren van de Nederlandse taal. Nieuwkomerskinderen leren 3000 woorden in het eerste jaar dat zij in Nederland wonen en stromen – zodra zij dit voldoende beheersen – door naar het reguliere onderwijs. Om de kinderen in dit leerjaar te helpen hebben wij een lessenserie ontwikkeld, ‘Jonge Zwaluwen’, die aansluit op de taalmethodes die scholen gebruiken. Hierin komen liedjes, raps en zangoefeningen aan bod, die de taalvaardigheid ondersteunen en een groot deel van de 3000 woorden bevatten. De muziekles is dus volledig aangepast aan de thema’s die de kinderen moeten leren. Deze muzikale lessenserie wordt onder schooltijd aangeboden, zodat wij binnen de structuur van de scholen de kinderen kunnen bereiken. Wij geloven dat samen zingen de beste manier is om nieuwe vrienden te maken, integratie te bevorderen en dat muziekonderwijs de taalontwikkeling ondersteunt.”

Wilt u Stichting Philomela ook steunen zoals Hemubo dat doet? Check dan de website: www.philomela.nl of volg de stichting op LinkedIn en Facebook.

Tekst: Frauke van Hulst

Foto's: Foppe Schut

